

חזק ואמץ - העצמה וצמיחה במשנת רבותינו

הרב יהושע בביאן | אקטואליה ♦ תובנות ♦ מבט תורני ♦ כלים לחיים

אלול השחור - והבוקר הלבן שניצח הכל

סלבודקה ישנה. חצות לילה. אבל על הגבעה הקטנה, בניין הישיבה עדיין מואר. מבפנים בוקע קול - אב"י ורבא, ר' שמעון ורבי. קולות הלומדים האחרונים, שלא מסוגלים לעזוב את הסטנדר.

בקצה בית המדרש הוא יושב: זקן. צנום, גבוה, שיבה כבר נגעה בשערו. יש לו שם ומשפחה - מעטים יודעים אותם. כולם קוראים לו "האלטער".

"אלול", הוא גונח את זה מקצה בית המדרש. בשקט. המילה מתגלגלת אט, מספסל לספסל. "אלול", שוב. קול עמוק, מחוספס, רועד קצת. קרוב לבכי.

מישהו מביא כיסא. בחור מתיישב, מחכה למילת חיזוק. האלטער לא חוזר על הקריאה. הוא רק יושב, מהורהר. עוד כיסא. עוד בחור, ראש מורכן, מחכה למוצא פיו. ועוד אחד. עד שמעגל שלם יושב סביבו, בשתיקה.

הוא סוגר את הגמרא. פותח את התהילים החום הגדול, שהיה מונח כל הזמן לצידו כאילו מחכה, ומתחיל לקרוא את הפרק הראשון. עיניו כשלהבות בחשכה. שפתיו בוערות, מילה במילה. קולו לא נחלש. הוא רק מתגבר, פרק אחרי פרק, וכל מי שסביבו נסחף איתו.

הקול בוקע מחלונות בית המדרש אל תוך העיירה הישנה. בחורים קמים מהמיטות, בבגדי לילה, צועדים אליו בלי מילה. פותחים תהילים. נשאבים.

למחרת בצהריים, כשחצי מהישיבה כבר ניסתה לתפוס מנוחה - שוב הקול, מהפינה. הוא בוכה. דמעות רותחות זולגות על לחייו. מי שמתקרב שומע: מילות תפילת הימים הנוראים, ביבבה, מקוטעות: "מי יחיה, ומי ימות. מי בקצו, ומי לא בקצו. מי במים, ומי באש". והם מתקבצים אליו לאט, כמו בלילה, וצועקים איתו: "ותשובה ותפילה וצדקה - מעבירין את רוע הגזרה".

האוויר בבית המדרש נהיה עבה. אין בחור אחד ששם, ברגע ההוא, שלא מרגיש שחיו תלויים על כף המאזניים. וזה לא נגמר עם הלילה - זה נמשך, שבוע אחרי שבוע, עמוק אל תוך אלול. האלטער רועד, ומרעיד אחריו את כולם.

איש לא ישבח את אותו יום שמצאו אותו על מיטתו, מונה את אצבעותיו. "רבש"ע - עשר אצבעות נתת לי". נוגע בעיניו: "שתיים נתת לי". עובר לאוזניים. ולשפתיים. ולכל איבר, עוד ועוד, עד שהבכי פורץ בלי שליטה: "שנה שלמה נתת לי. חננס. אבא, רחם על בנך אהובך. תן לי עוד שנה. אני מבטיח להשתנות. אנא, אבא, אנא". הוא נפל למיטה, בכה שעות, עד שנרדם.

הוא לא היה משוגע. הוא היה הנורמלי היחיד שהבין באמת מה זה אלול. ובזכותו, באותה שנה, כל הישיבה נדבקה בפחד שאי אפשר לגעת בו, רק להרגיש. תעניות, סיגופים וצומות הפכו לשגרה. כל פינה בישיבה צעקה בלי קול את המילה הזו: אלול.

קראו לזה "אלול השחור" - שחור בלי חריץ אור או אוויר, בלי דרך לדעת איך יוצאים זכאים מהדין הנורא ההוא, יום המשפט.

ואז הגיע ערב ראש השנה. כולם רצים - אחד לתספורת, השני למקווה עם מגבת על הכתף, השלישי חופר בערמת החולצות שלו, מוציא קיטל לבן שלא ראה אור מזה שנה.

ומפה לאוזן, בלי שום הודעה רשמית, השמועה עפה: בחמש, בחדר האוכל - האלטער מדבר. אף אחד לא שאל על מה. ככה זה איתו.

חצי שעה לפני, החדר כבר גדוש. מי שמאחר עומד בצד, ליד החלונות. כולם מחכים לשמוע איך יוצאים זכאים בדין - מה יגיד המליץ יושר לפני כסא הכבוד, איך מגיעים ל"זכאי, לחיים".

הוא נכנס. הקיטל עליו. התהילים החום הגדול בידו. והוא מחייך. לוחץ ידיים לימין ולשמאל, "לשנה טובה" נמס לו בפה בין חיוך לחיוך. בחורים מרימים גבה, מתלחשים: "חיוך? עכשיו?"

הוא נעמד במרכז החדר. לא צועק - כמעט לוחש: "אלול השחור שייך לי, בדיוק כמו לכל אחד מכם. באלול הזה, בין הצומות, התעניות והסיגופים שהתכוננו בהם ליום הדין, ובין זעקות השבר שנשמעו מתוך השינה שלכם, מפחד הדין - הגעתי למסקנה אחת. ובאתי להגיד אותה לכם.

"הלכתי לראש הישיבה. הוא הרגיש, גם בלי שידע בדיוק, שאני האחראי לכל מה שקרה כאן. שאלתי אותו: מה הדרך לצאת זכאים? מה יגיד עלינו המליץ יושר?"

"הוא לא ענה מיד. רק הביט בי. עמוק. השפילתי מבט - הוא המשיך להביט. בחן כל קמט בפניי. רציתי להיעלם. ואז הרים לי את הסנטר, ושוב הבטנו זה בזה".

קולו מתרומם, הוורידים בצווארו מתנפחים, הפנים מאדימות - אבל החיוך נשאר. "ראש הישיבה אמר לי", הוא אומר, "שהעבודה של כל אחד באלול, ובכלל, גם שלי - היא להגיד בוקר טוב לזולת: בלב אמיתי, בחיוך שאינו מזויף, מתוך דאגה לשני".

הוא יוצא מחדר האוכל. הולך. אף אחד לא עוצר אותו. אבל המילים כבר בפנים - בוקעות חומות מבוצרות שנבנו בעמל ובלי פשרות, לאורך חודש שלם של עבודה מאומצת, ופותרות נתיב חדש.

וזו, אולי, העבודה של כל אחד מאיתנו בימים האלה: לקרוע את הפרגוד הפרטי שלך, ולצאת מהפינה השקטה שלך אל תוך הכלל - לא בעוד צעקה, לא בעוד פרק תהילים, אלא במה שנתן ראש הישיבה לאלטער: בוקר טוב אחד, אמיתי, שיוצא מהלב. בצדקה. בגמ"ח. בכל מה שהציבור זקוק לו.

כי ברגע שאתה יוצא מגבולות עצמך אל תוך הכלל, אתה כבר לא נידון לבד - אתה זוכה בזכות מי שנעזר בך.

אמר הסבא מקלם (כתבי יד, סא): מי שרוצה לזכות בדין - שיהיה שייך לכלל, "רבים צריכים לו". גם מי שאולי אינו ראוי להיכתב בספר החיים, אם רבים צריכים לו - בזכות זו הוא נחתם בשמים לחיים טובים, עכ"ד.

ואולי זו, בעצם, העצה שלנו לקבלה קטנה ונכונה לשנה החדשה שדופקת בפתח: לא מעשה גדול. אלא יחס למי שעומד בפינה, וצריך ממך בוקר טוב.

**לתאום הרצאה, להקדשת העלון, לתגובות,
או לרכישת הספר "לכתוב את חייך מחדש"**

מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 0556727691 או במייל: 13404b@gmail.com

לשמיעת שיעורי הרב: קו ישיר 0732951279, וכן באתר ובעמדות "קול הלשון"

לקבלת העלון במייל ניתן לשלוח מייל עם המילה "הצטרפות" לכתובת 13404b@gmail.com